

Boende utan egen bil

Mobilitetstjänsten EC2B i
Riksbyggens Brf Viva

Riksbyggen Positive Footprint Housing® – för en mer hållbar framtid

Positive Footprint Housing är tvärvetenskaplig forskning för helhetstänkande kring innovativ hållbar bostads- och stadsutveckling.

Positive Footprint Housing är tvärvetenskaplig forskning för helhetstänkande kring innovativ hållbar bostads- och stadsutveckling. Projektet ska resultera i ökad miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet där vunna insikter och lärdomar får sin första praktiska tillämpning i Bostadsrättsföreningen Viva, med 132 bostäder i Guldheden, intill Chalmersområdet i Göteborg.

Projektet är initierat av Riksbyggen i samverkan med bland andra Johanneberg Science Park, Chalmers, Göteborgs universitet, Göteborg Energi, Göteborgs Stad och RISE – Research Institutes of Sweden.

Innehåll

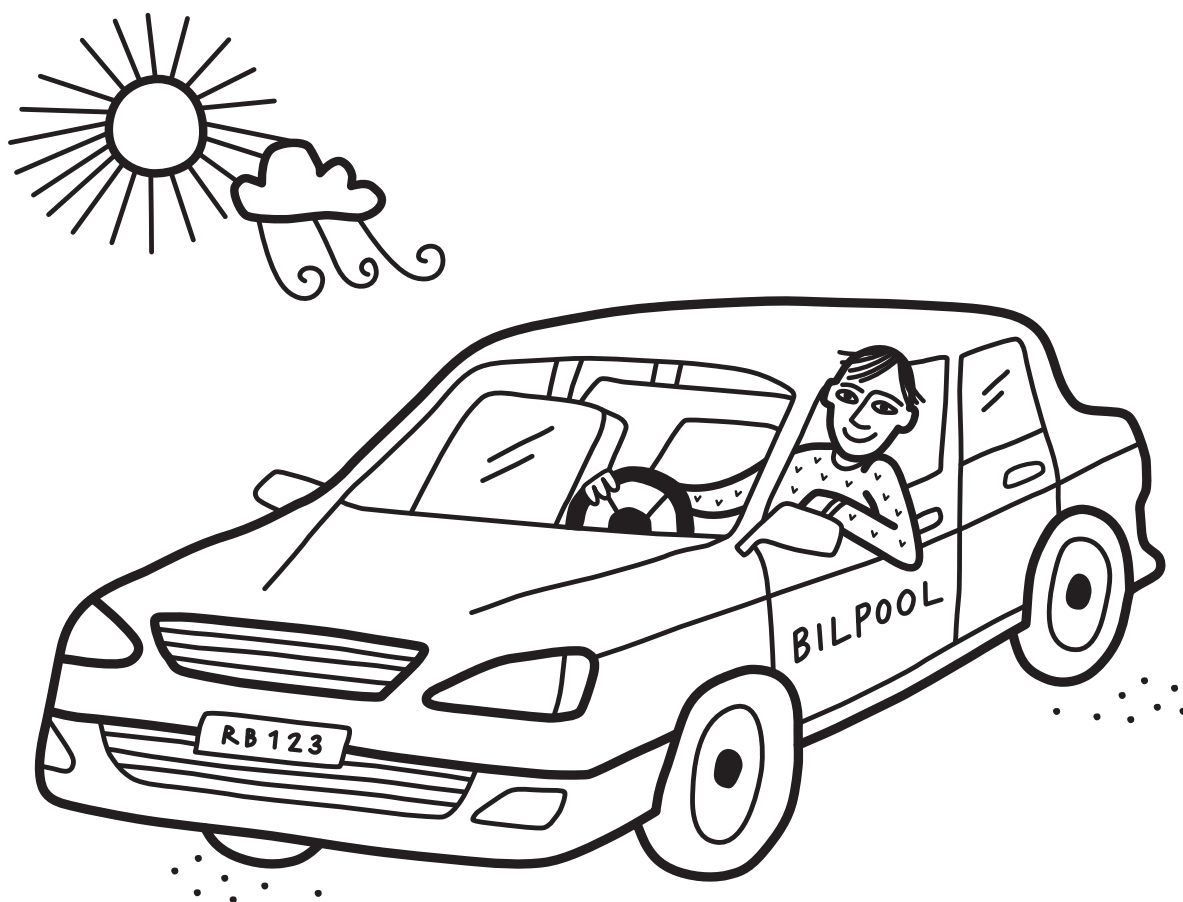
sid

Inledning	3
Varför en bostadsrättsförening utan privata parkeringsplatser?	4
Viva: ett p-norm noll-hus	5
Så fungerar tjänsten	6
Effekter på resmönster och reaktioner från de boende	7

Inledning

Riksbyggens Brf Viva i Göteborg är ett resultat av många års forskning kring hur vi kan bygga, bo och leva så hållbart som möjligt. Syftet med Brf Viva har bland annat varit att skapa Sveriges mest innovativa bostadsprojekt som ska resultera i ökad kunskap om miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet. Som en del av arbetet med den miljömässiga hållbarheten har en rad nya lösningar implementerats i Brf Viva för att möjliggöra ett välfungerande liv utan egen bil för de boende. Redan från projektets början var tanken att individuella parkeringsplatser för bilar skulle ersättas med en gemensam fordonspool med olika typer av bilar och cyklar samt andra fysiska lösningar som även de minskar behovet av bil.

Genom forskningsprojektet IRIS där Riksbyggen samarbetar med trafikkonsultföretaget Trivektor uppstod möjligheten att i Brf Viva testa en fullskalig "mobility as a service"-lösning kallad EC2B, där en rad olika mobilitetstjänster, även kollektivtrafik, paketeras i en och samma app. I EC2B-konceptet ingår förutom appen också personlig rådgivning, support och kampanjer för de boende för att vid strategiska tidpunkter hjälpa dem hitta de bästa lösningarna och etablera nya, hållbara mobilitetsvanor. EC2B-konceptet har utvecklats av Trivektor med finansiering från bland annat EU:s klimatinnovationsnätverk Climate-KIC och i Brf Viva testas tjänsten för första gången i full skala.

Varför en bostadsrättsförening utan privata parkeringsplatser?

De kommunala parkeringsnormerna, d.v.s. de krav kommunerna ställer på byggherrar om hur många parkeringsplatser de behöver tillhandahålla vid nybyggnation, speglar fortfarande i stor utsträckning dagens nivåer av bilinnehav. Men att bygga parkering i garage eller liknande i den täta staden tar både plats och är dyrt – så dyrt att ingen som hyr en parkeringsplats förväntas vilja betala den verkliga kostnaden i hyra. Man kan säga att alla boende är med och betalar för parkeringsplatserna oavsett om de hyr en parkeringsplats eller inte.

Med tanke på att en genomsnittlig bil i Sverige endast används 3–4 % av tiden finns goda möjligheter att ersätta den privatägda bilen med exempelvis medlemskap i en bilpool. Det finns flertal studier som visar användning av bilpooler bidrar till minskat ägande av bil, i snitt

ersätter en bilpoolsbil 5 privatägda bilar. För den som inte äger en bil innebär dessutom varje bilresa ett aktivt val och en högre kostnad per resa, vilket minskar bilresandet till förmån för mer hållbara färdmedel. Eftersom tillgången till bilpool förväntas reducera efterfrågan på parkeringsplatser ger många kommuner idag ”rabatt” på parkeringstalen (ofta runt 20 %) till byggherrar som erbjuder medlemskap i bilpool till de boende i nybyggda fastigheter. En sådan lösning har många fördelar: minskade kostnader för att bygga parkeringsplatser vilket leder till lägre kostnader för boende, färre bilar i staden och bättre tillgång till hållbara alternativ för de boende.

I Brf Viva gör vi en demonstration av framtidens lösningar där egen bil inte krävs för att ha tillgång till bekväma transporter i anslutning till boendet.

Brf Viva: ett p-norm noll-hus

I Brf Viva har Riksbyggen efter samråd med Göteborgs stad fått möjlighet att gå ett steg längre, och inte bara minska antalet parkeringsplatser utan slopat alla privata parkeringsplatser. I stället har resurser satsats på att skapa riktigt bra förutsättningar att leva utan egen bil i Brf Viva. Här finns bland annat ett stort och ljust cykelgarage, cykelverkstad, leveranskåp för att ta emot varuleveranser när man inte är hemma samt distansarbetsplatser.

Dessutom erbjuds de boende i Brf Viva inte bara fritt medlemskap i bilpool med tre elbilar, utan även tillgång till en elcykelpool, med både vanliga elcyklar och eldrivna lastcyklar. Även andra fordon som exempelvis det lätta elfordonet Zbee har testats i fordonspoolen. Alla fordon i poolen bokas genom EC2B-appen, där även kollektivtrafikbiljetter finns att köpa.

Lösningar för minskat bilberoende

- Distansarbetsplatser
- Cykelverkstad
- Paketleveranser
- Sveriges bästa cykelgarage
- Fordonspool
- Mobilitetstjänsten EC2B via EU-projektet IRIS

Foto: Ulf Celander

Så fungerar tjänsten EC2B

För den som flyttar in i Brf Viva ingår mobilitetstjänsten EC2B i månadsavgiften. EC2B samlar mobilitetstjänster från en rad olika aktörer och paketerar dem i en och samma app för att underlätta för användarna. Cyklarna i den gemensamma poolen är gratis att använda och bokas genom appen. Nycklarna hämtas ut i ett digitalt nyckelskåp, också med hjälp av appen. I markplan direkt utanför Brf Viva står föreningens bilpoolsbilar parkerade. Bilpoolen består av tre elbilar (Renault Zoe). Man betalar för den tid man använder bilarna. Genom en koppling till Västtrafik finns också kollektivtrafikbiljetter att köpa i EC2B-appen. Det är första gången ett svenskt kollektivtrafikbolag tillåter försäljning av digitala biljetter i ett privat företags app, och Västtrafik följer utvecklingen av EC2B i Brf Viva med stort intresse.

EC2B – inte bara en app

Utöver att tillhandahålla själva mobilitetstjänsterna genomför EC2B också olika kampanjer och informationsinsatser. I anslutning till inflyttningen i de olika etapperna i Brf Viva ordnades särskilda introduktionskvällar till mobilitetstjänsterna, där representanter för de olika leverantörerna i fordonspoolen samt EC2B och Riksbyggen fanns på plats för att berätta om tjänsterna och svara på frågor. Det fanns också tillfälle att pröva de olika fordonen och få hjälp att ladda ner och logga in i EC2B-appen. Alla som flyttar in i Brf Viva

har också fått ett erbjudande om ett personligt rådgivningstillfälle, om man önskar ytterligare support för att komma igång med att använda tjänsterna, eller behöver hjälp att hitta de smidigaste alternativen för att ta sig dit man vill utan egen bil. Många människor har en önskan om att resa mer hållbart, men det är ofta svårt att bryta gamla vanor. Det finns dock studier som visar att just i samband med en flytt är förutsättningarna att skapa nya resvanor bättre än annars eftersom de vanliga rutinerna ändå förändras. För den som flyttar in i Brf Viva finns alla förutsättningar att resa hållbart på plats. Målsättningen med EC2B i Brf Viva är att skapa ett enkelt och smidigt alternativ till att äga egen bil, som täcker de boendes behov av vardagsresor.

Mobilitetstjänster i Viva

- Bilpool med tre elbilar.
- Cykelpool och lätt elfordon
 - Tre ellastcyklar och fem elcyklar
 - Lätt elfordon Zbee (juni 2019- jan 2020)
- Pakteras via EC2B tillsammans med Kollektivtrafikbiljetter och möjlighet till rådgivningssamtal

Effekter på resmönster och reaktioner från de boende

Användningen av mobilitetstjänsterna i Brf Viva och vilka effekter ett bilfritt boende får på de boendes resmönster och bilinnehav följs upp inom ramen för flera forskningsprojekt, och det finns ett stort intresse för resultaten från både fastighetsägare, kommun och mobilitetstjänsteleverantörer.

Dialog med de boende från start

Redan innan inflyttning inleddes en dialog med en mindre grupp blivande boende i Brf Viva med intresse för mobilitetsfrågor om deras tankar kring mobilitetstjänsten och vilka behov de hade. Innan inflyttning skickades en enkät ut till de boende med frågor kring bilinnehav, tidigare resmönster och planerade förändringar i samband med flytten till Brf Viva.

De första resultaten

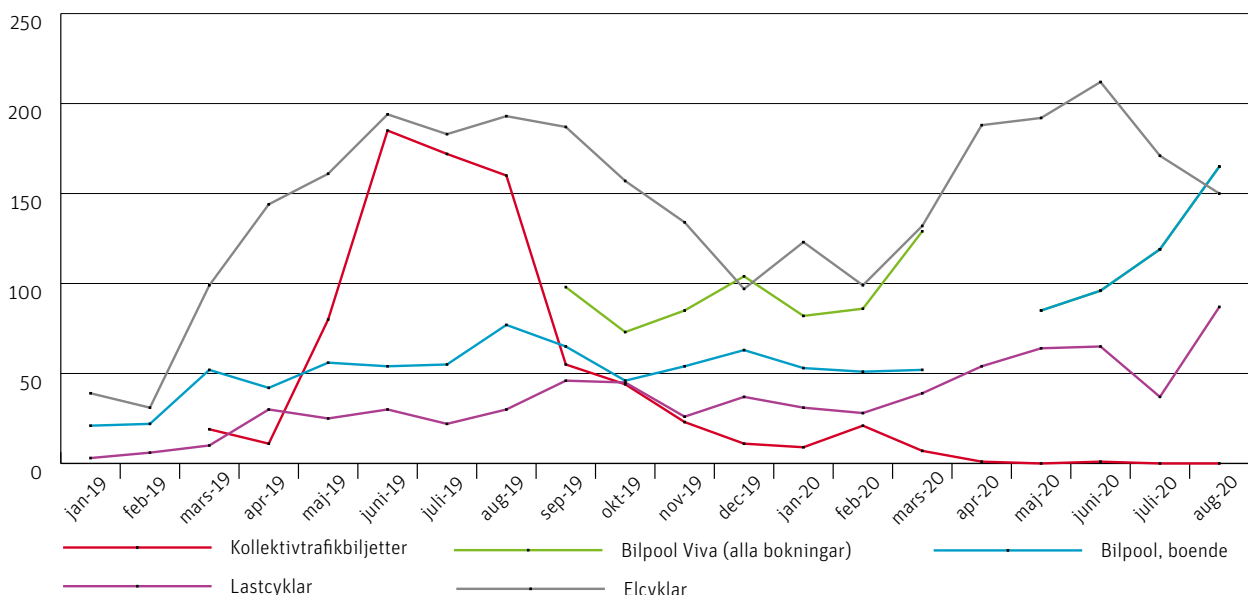
Under det första året har användningen av EC2B följts upp genom intervjuer, enkäter, en resvaneundersökning samt insamling av bokningsstatistik. Resultaten visar att användningen av mobilitetstjänsterna är hög jämfört med "vanliga" projekt med enbart bilpool. Användningen av bilpoolen kom igång snabbare än vanligt och beläggningen på fordonen har varit relativt god, med många bokningar även från användare som inte själva bor i Brf Viva. Under det första året fanns fyra bilpoolsbilar på Brf Viva. I samband med byte av leverantör under våren 2020 beslöts att minska bilpoolen med en bil då tillgång till fordon bedömdes fortsatt god med tre bilar samtidigt som laddningstiderna mellan varje bokning minskades för att möjliggöra ökad nyttjandegrad. Även cyklarna i cykelpoolen har blivit mycket uppskattade och använda av de boende. En erfarenhet är dock att stor användning också innebär relativt stora löpande kostnader för att hålla cyklarna i gott skick, vilket det

behöver budgeteras för. Köp av kollektivtrafikbiljetter i EC2B-appen var populärt under en period då biljetterna var rabatterade, men då rabatten försvann övergick de flesta till att återigen köpa biljetter i Västtrafiks app.

De första resultaten visar också att många av de boende i Brf Viva tidigare ägt bil, men gjort sig av med den i samband med flytten. En grupp reste hållbart med kollektivtrafik och cykel redan tidigare och lockades till Viva på grund av hållbarhetsprofilen. Samtidigt har en del behållit bilen och ordnat parkeringsplats i närområdet. Av dessa hushåll uppger flera att de vill testa hur mobilitetstjänsterna i Brf Viva fungerar innan de vågar ta steget att göra sig av med bilen. Bilinnehavet är dock betydligt lägre än genomsnittet för Göteborg. De som har kvar bilen men har ordnat parkering på gångavstånd uppger samtidigt att det faktum att bilen står parkerad en bit bort innebär att de använder bilen mindre än tidigare och att de planerar sitt bilresande mer genom att t.ex. slå ihop flera ärenden till en bilresa. Det blir intressant att följa upp resmönster och bilinnehav i Brf Viva över tid för att se vilka effekterna blir på längre sikt.

Sammantaget visar resultaten att mobilitet som tjänst uppskattas av många användare, men det passar inte alla grupper. Inte minst långväga och/eller långvariga bilresor till t.ex. sommarstugan verkar svåra att ersätta med tjänsterna som ingår, det upplevs dyrt att boka bilpoolsbil för dessa längre perioder. Resultaten som presenteras här baseras på erfarenheter efter det första året av piloten, och det blir intressant att följa upp resmönster och bilinnehav i Brf Viva över tid för att se vilka effekterna blir på längre sikt. Beteendeförändring tar uppenbarligen tid – även i nya bostäder.

Brf Viva Mobiltjänster – Antal bokningar per månad

FÖR MER INFORMATION KONTAKTA:
Charlotta Brolin, Hållbarhetsspecialist Riksbyggen, 031-7045508
Björn Wendle, EC2B,010-456 56 09

SAMARBETSPARTNERS:

